T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/150
KARARNO : 2023/153
KARARTR : 27/02/2023

ÖZET: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. maddesinin birinci fikrasının (l) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27/1. maddesi uyarınca ADLİ YARGIYERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. K
Vekili : Av. M. T., Av. A. F
Davalı : Fatih Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Fatih Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 18/07/2022 gün ve 2022/İST/FAT/053 sıra sayılı İdari Para Cezası Yaptırım Kararı ile, davacının işletmesinde 24/03/2022 tarihinde Baharat Numune Planı kapsamında yapılan resmi kontrolde, işletmede satılan kekik ürününden numune alındığı ve alınan numune üzerinde yapılan analizde numune içerisinde yabancı madde olan zeytin yaprağı tespit edilmesi nedeniyle davacıya ait işletmenin 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nun 24. maddesinin 4. fikrasına aykırı olarak gıda üzerinde tağşiş yaptığı tespit edildiğinden bahisle, 5996 Kanun'un40. maddesinin birinci fikrasının (l) bendi uyarınca davacıya 74.303 TLidari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliği 08/11/2022 tarih ve D.İş. 2022/6402 sayılı kararı**ile, başvuruya konu kararın idari yargının görev alanına giren kararlardan olduğunu belirterek, başvurunun görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, tarafların itiraz etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararınilgili kısmı şu şekildedir:

"İtirazın; Fatih Kaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünce düzenlenen 18/07/2022 tarihli 2022/İST/FAT/053 numaralı ve 19/07/2022 tarihli toplatılma idari yaptırım kararlarına ilişkin olduğu, itiraz dilekçesi ve ekleriyle cevap dilekçesi ve ekleri bir bütün olarak incelendiğinde; idari yaptırım kararının 5996 Sayılı Kanunun 40. Maddesinin 1. Fıkrasının (1) bendi gereğince "kekik" ürünü hakkında toplatılma idari yaptırım kararı verilmesi nedeniyle uygulandığı,iptali istenen toplatılma kararının 5326 Sayılı Kanunun 27/1. maddesinde yer verilen idari yaptırım kararlarından olmadığı, 5326 Sayılı Kanunun 27/1. maddesine göre ancak idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı Sulh Ceza Hâkimliklerine itiraz edebileceği, Hâkimliğimize yapılan başvurunun idari para cezasına ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olmaması nedeniyle idari yargı yerinde görülmesi gerektiği; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan idarenin toplatma kararının iptaline ilişkin istemin idari yargı yerinde görülecek işlerden olması nedeniyle 5326 Sayılı Kanunun 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun reddine, dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir."

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **İstanbul 9. İdare Mahkemesi 28/12/2022 tarih ve E.2022/3089 sayılı kararı**ile, *"5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunun 8. kısmında cezai hükümler başlığı altında 36 ve 41. maddeleri arasında idari para cezası ve yaptırım gerektiren fiil ve halleri sayılmış iken, 42. maddesinde bu cezaların uygulanması, tahsili ve itiraz yolu düzenlenmiş, ancak5996 sayılı Kanunda, bu Kanun hükümlerine göre verilecek olan idari yaptırımlara karşı itiraz ve dava açma yoluna ilişkin hükümlere yer verilmemiş olduğundan söz konusu Kanun kapsamında uygulanan idari yaptırımlar, 5326 sayılı Kabahatler Kanununa tabi hale gelmiş olup, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, 5996 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen işleme karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan*

Kanun'un 27. madde hükmü uyarınca Sulh Ceza Mahkemesinin (Hakimliğinin) görev alanına girdiği" gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu'nun, *"Amaç"* başlığı altında düzenlenen1. maddesişöyledir:

> *" (1) Bu Kanunun amacı, gıda ve yem güvenilirliğini, halk sağlığı, bitki ve hayvan sağlığı ile hayvan ıslahı ve refahını, tüketici menfaatleri ile çevrenin korunması da dikkate alınarak korumak ve sağlamaktır."*

7. Kanun'un, *"Gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması"* başlığı altında düzenlenen 24. maddesinin 4. fikrası şöyledir:

> *"Gıda ve yemde taklit ve tağşiş yapılamaz."*

8. *"Gıda ve yem ile ilgili yaptırımlar"* başlığı altında düzenlenen 40. maddesinin 1. fikrasının (l) bendi şöyledir:

> *"24 üncü maddenin dördüncü fıkrasına aykırı olarak taklit ve tağşiş yapanlara onbin Türk Lirası idarî para cezası verilir, taklit ve tağşiş edilmiş ürünlere el konulur ve mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir."*

9. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

> *" (1) Bu Kanunun;*
> *a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,*
> *b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,*
> *uygulanır."*

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

> *"(1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;*
> *a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,*
> *b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,*
> *c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,*
> *d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,*
> *e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,*
> *Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."*

11. Kanun'unikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüş, Aynı Kanun'un 2. maddesinde, *"kabahat"* deyiminden, Kanun'un karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı belirtilmiştir.

12. Kanun'un *"Yaptırım türleri" başlıklı* 16. maddesi şöyledir:

> *"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.*
> *(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."*

13. Kanun'un*"Mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 18. maddesi de şöyledir:

> *"(1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.*
> *(2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;*
> *a) Kullanılmaz hale getirilmesi,*
> *b) Niteliğinin değiştirilmesi,*
> *c) Ancak belli bir surette kullanılması,*
> *Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.*
> *(3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.*
> *(4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.*
> *(5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.*

(6) Kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.
(7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.
(8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir."

14. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında, *"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir"* düzenlemeleri yer almıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosya suretinin Mahkemece, ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 5996 sayılı Kanun'un 24. maddesinin 4. fıkrasına aykırı olarak gıda üzerinde tağşiş yapıldığı gerekçesiyle, davacı adına 5996 sayılı Kanun'un40. maddesinin 1. fıkrasının (l) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

18. Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, idari para cezası yönünden oluşan olumsuzgörev uyuşmazlık-larının çözümünde, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması ve dosya içeriğinden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildiğinin anlaşılması halinde; idari para cezasına ilişkin kararın hukuka aykırılığı iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarınınkaldırılmasına karar verilmiştir.

19. Somut olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi amacıyla *"bahsedilen ürünlerin toplatılmasına"* dakarar verildiği ancak bu kararın iptali istemiyle her iki yargı kolunda da açılmış bir dava bulunmadığı anlaşılmış ise de; aksi halde dahi yukarıda gösterildiği şekilde, söz konusu yaptırımınkabahatler karşılığında uygulanacak olan ilgili kanununda yer alan diğer tedbirleriçinde sayılan yaptırımlardan biri olduğu ve bu karara karşı 5996 sayılı Kanun'da kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği gözetildiğinde, oluşan olumsuzgörev uyuşmazlığının çözümünde, *"ürünlerin toplatılması"* işleminin iptali istemiyle idari yargı yerinde açılacak davanın bir öneminin bulunmadığı, davanın adli yargı yerinde görüleceği açıktır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan ve dava konusu edilen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 9. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 08/11/2022 tarih ve D.İş. 2022/6402 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 9. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile İstanbul 3. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 08/11/2022 tarih ve D.İş. 2022/6402 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

27/02/2023tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN